

Nacionalni program za Republiku Srbiju IPA 2013
Finansira Evropska unija

**Zaštita i unapređenje imovinskih prava
interno raseljenih lica, izbeligca i povratnika na
osnovu sporazuma readmisiji**

Ugovor br. 48-00-133/2014-28

Tematski izveštaj „Medijacija na Kosovu i Metohiji“

Blažo Nedić, ekspert

Ovaj projekat provodi Evropska konsulting grupa u saradnji sa Human Dynamics, IBC i PDC Srbija

Ovaj projekt finansira
Evropska unija

MEDIJACIJA NA KOSOVU I METOHIJI

Page | 2

Sadržaj

I. PREDGOVOR.....	3
II. UVOD.....	4
III. NAČELA POSTUPKA MEDIJACIJE PROPISANA ZAKONOM	5
IV. PRAVNI OKVIR ZA MEDIJACIJU NA KOSOVU I METOHIJI	7
MEĐUNARODNI INSTRUMENTI KOJI REGULIŠU MEDIJACIJU	7
ZAKON O POSREDOVANJU (03/L-57)	8
KOMISIJA ZA POSREDOVANJE: SASTAV, DUŽNOSTI, ODGOVORNOSTI I NAČIN GLASANJA	12
POSREDNIK.....	12
JAVNI REGISTAR	13
PRAVA I OBAVEZE POSREDNIKA I STRANAKA U POSTUPKU POSREDOVANJA.....	13
PODZAKONSKI AKTI.....	14
NACRT NOVOG ZAKONA O POSREDOVANJU	23
V. AKTIVNOSTI MEĐUNARODNIH, REGIONALNIH I LOKALNIH ORGANIZACIJA I INSTITUCIJA U OBLASTI MEDIJACIJE NA KOSOVU I METOHIJI	25
UNDP	25
USAID	26
CSSP (Berlinski centar za integrativnu medijaciju).....	27
KOSOVSKA AGENCIJA ZA IMOVINU (KAI).....	28
"PARTNERI KOSOVA - Centar za upravljanje konfliktima"	29
CENTAR ZA ALTERNATIVNO REŠAVANJE SPOROVA - MITROVIĆA.....	30
VI. STATISTIKA PREDMETA REŠENIH PUTEM MEDIJACIJE 2012-2015	32
VII. ZAKLJUČAK	33

I. PREDGOVOR

Page | 3

Ovaj Izveštaj rezultat je rada pravnog tima projekta Evropske unije „Заштита и унапређење имовинских права интерно расељених лица, избеглица и повратника на основу споразума о readmisiji“. Izveštaj je sastavio ekspert za društvena pitanja Blažo Nedić¹, advokat i medijator iz Beograda, uz podršku u analizi pravnog okvira od strane Milice Nedovic, diplomiranog pravnika iz Novog Sada. Cilji Izveštaja je analiza primene medijacije na Kosovu i Metohiji, radi olakšanog pristupa pravdi i zaštite imovinskih i drugih prava interno raseljenih lica sa ovog područja.

Projekat Evropske unije “Заштита и унапређење имовинских права интерно расељenih lica, izbeglica i povratnika na osnovu sporazuma o readmisiji” predstavlja nastavak rada četiri projekta koje Kancelarija za Kosovo i Metohiju, u saradnji sa EU, realizuje od 2008. godine. Korisnici projekta su interno raseljena lica, izbeglice i povratnici iz EU, na osnovu odredbi sporazuma o readmisiji između EU i Srbije. Projekat promoviše i štiti njihova imovinska prava pružanjem informacija, pravnih saveta i druge stručne pomoći, uključujući i zastupanje pred sudovima. Projekat koordinira rad advokata, advokatskih pripravnika i savetnika, a sve aktivnosti finansiraju EU i Vlada Republike Srbije. Ukupna vrednost projekta, koji traje dve godine, je 3.651.630 evra. Projekat realizuje konzorcijum koji predvodi Evropska konsalting grupa.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć koju pruža ovaj projekat ostvaruju raseljena lica ili lica koja polaže pravo na imovinu na Kosovu i Metohiji koja zbog finansijske situacije ne mogu da pruište pravno zastupanje ili koja zbog ograničenog pristupa pravosuđu ne mogu da ostvare svoje prava. Njima je na raspolaganju stručni tim koji se sastoji od starijih pravnih savetnika, mlađih pravnih savetnika i pripravnika. Pomoć koju projekat pruža sastoji se od davanja pravnih saveta, zastupanja stranaka na sudovima u mestima porekla, pribavljanja dokumentacije izdate od strane nadležnih institucija u mestima porekla, kao i informisanje ugoženih i oštećenih o njihovim pravima. Pored rada sa strankama, projekat radi i na

¹Blažo Nedić, advokat i medijator, Regionalni medijator Svetske banke i predsednik Nacionalnog udruženja medijatora Srbije (NUMS).

trajnjem rešenju pravne podrške osobama kojima je pravna pomoć otežana ili uskraćena.

Tim mladih, talentovanih pravnika, poreklom sa Kosova i Metohije, iz Hrvatske i BiH, svakodnevno uči od vrhunskih pravnih stručnjaka i stiče jedinstveno znanje i iskustvo kako bi ubuduće mogli da nastave sa radom na očuvanju prava ugroženih.

Page | 4

U ovom Izveštaju, izrazi medijacija i posredovanje, kao i sve izvedenice, koriste se kao sinonimi, imajući u vidu da je internacionalni termin medijacija odomaćen i više odgovara prirodi ovog oblika vansudskog rešavanja sporova, ali i uvažavajući zakonski termin "posredovanje" prisutan u prvom okviru koji reguliše medijaciju na Kosovu i Metohiji.

Svi pojmovi koji su u tekstu navedeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju i muški i ženski rod lica na koje se odnose.

II. UVOD

Medijacija na Kosovu i Metohiji vodi poreklo od običajnog prava. Nepoverenje, a često i otpor prema vlasti, doveo je do toga da je na Kosovu², kao i u većem delu Crne Gore i Albanije, stanovništvo tradicionalno pokazivalo nepoverenje prema zvaničnim nosiocima vlasti, u šta spadaju i sudovi. Svakako, drugi razlog za ovakav stav bio je i otežan pristup sudovima i pravdi zbog nepristupačnosti i udaljenosti pojedinih delova teritorije. Običajno pravo nastalo je primenom tradicionalnih normi i pravila primenjivanih kroz istoriju. Medijacija je u ovom kontekstu imala drugačiji oblik u odnosu na modernu medijaciju i predstavljala je mehanizam za rešavanje sukoba u zajednici. Medijatori su imali veća ovlašćenja i od njih se očekivalo da "presude" u konkretnom sporu. Iz toga razloga za medijatore su birani iskusni pripadnici lokalne zajednice koji su uživali veliki ugled u društvu. Seoski "starci" ili "starešine" bi saslušali sve strane u sporu i nakon toga doneli odluku, koja bi po pravilu bila sprovođena bez pogovora.

Prvi zakon o medijaciji (posredovanju) usvojen je 2008. godine i to kada je Parlament u Prištini usvojio Zakon o posredovanju br. 03/L-057 (Zakon). Tradicionalni karakter zakona reflektuje i preambula koja navodi da

² "Ovaj naziv ne utiče na stav o statusu i u skladu je sa Rezolucijom UNSB 1244 i mišljenjem MSP o kosovskoj deklaraciji nezavisnosti."

"*Skupština ...u cilju uređenja, organiziranja, funkcionisanja i rješavanja sporova na što efikasniji način putem posredovanja; poštujući tradicionalnu istoriju posredovanja na Kosovu i Metohiji, kao i težnju za poboljšanjem pravnog sistema na Kosovu i Metohiji.... usvaja ovaj Zakon o posredovanju".*

Page | 5

Tako je Parlament ovaj tradicionalni instrument za rešavanje sukoba, uveo u redovni pravni sistem, i definisao u čl. 1.2. da se

Ovim Zakonom određuju pravila u postupku posredovanja u spornim odnosima, naročito uimovinsko-pravnim odnosima pravnih subjekata, te trgovinskim, porodičnim, radnim i drugim građanskim, administrativnim³, i krivičnim odnosima, u kojima strane mogu raspolagati svojom slobodnom voljom, ukoliko posebnim zakonom nije predviđena isključiva odgovornosti suda ili drugog nadležnog organa".

Međutim, iako je ovaj zakon očigledno doprineo razvoju medijacije, Privremena institucija Vlada u Prištini počela je rad na izradi novog zakona u ovoj oblasti i odlukom br. 04/06 od 03.10.2017. godine usvojila Nacrt novog Zakona o posredovanju (Nacrt) čije najznačajnije novine će biti predstavljene u ovom Izveštaju, nakon razmatranja pravnog okvira koji je trenutno na snazi. Takođe, u Izveštaju će povremeno biti predstavljene razlike u pravnom okviru i konkretnim rešenjima na osnovu važećih propisa Republike Srbije koja su u primeni na području van Kosova i Metohije.

III. NAČELA POSTUPKA MEDIJACJE PROPISANA ZAKONOM

Kao i u drugim pravnim instrumentima koji regulišu medijaciju i Zakon o posredovanju iz 2008. godine, koji će detaljno biti analiziran dalje u tekstu, dominantno mesto poklanja načelima procesa medijacije. Načela koja su obuhvaćena ovim Zakonom su: izražavanje volje, ravnopravnost strana u postupku, nepristrasnost, poverljivost i kredibilitet i hitnost⁴.

Izražavanje volje (dobrovoljnost)

Za pokretanje postupka posredovanja mora postojati slobodna volja svih strana.

³ Verovatno je namera prevodioca bila da govori o "upravnim" odnosima (prim. aut.)

⁴ Poglavlje II, Zakon o posredovanju 03/L-057

Pod prevedenim terminom "Izražavanje volje", Zakon defniše princip dobrovoljnosti.

Dobrovoljnost je jedno od osnovnih načela postupka medijacije, s tim da je zakonodavac odlučio da pod ovim načelom predviđi samo "pokretanje postupka", dok se ostali elementi dobrovoljnosti nalaze u drugim odredbama.

Page | 6

Ravnopravnost strana u postupku.

U postupku posredovanja strane su ravnopravne i imaju prava i obaveze u skladu sa zakonom.

Ravnopravnost je takođe osnovni princip, imajući u vidu da medijator nema formalnopravna ovlašćenja da održava "procesnu disciplinu", te u tom smislu mora voditi računa da strane imaju jednake mogućnosti za učestvovanje u postupku medijacije, odnosno mora im obezbiti ravnoravan položaj. Ukoliko to nije u mogućnosti, zbog disbalansa moći, ili iz drugih razloga, medijator mora da proceni da li je sprovodenje medijacije svrshishodno.

Nepričasnost

Posrednik je tokom postupka posredovanja potpuno nepričasan i nezavisan od bilo kakvog utjecaja.

Nepričasnost medijatora je sledeći važan princip koji predviđa da medijator mora biti slobodan od bilo kakvog uticaja.

Treba napomenuti da Zakon koji je na snazi u većem delu Srbije ne predviđa *Nepričasnost* kao poseban princip, već ga definiše kroz mogućnost *Izuzeća posrednika* u članu 22.

Poverljivost i kredibilitet

Ovaj član definiše poverljivost postupka medijacije, kao i zabranu korišćenja izjava i drugih informacija datih u postupku posredovanja, kao dokaza u nekom drugom postupku, bez saglasnosti strana. Odredba takođe predviđa obavezu poverljivosti za posrednika, strane, punomoćnike, kao i za treća lica koja učestvuju u postupku, ali je u odnosu na njih ovaj princip smešten u član 10.8 koji reguliše tok postupka posredovanja.

Hitnost

Postupak posredovanja je hitan.

Za razliku od većeg dela Srbije, gde je predviđeno da se postupak posredovanja okončava protekom roka od 60 dana od dana zaključenja sporazuma o pristupanju posredovanju, osim ukoliko se strane ne sporazumeju drugačije, član 13. Zakona o posredovanju iz 2008. godine predviđa da postupak posredovanja traje do devedeset (90) dana, bez mogućnosti produženja ovog roka, čak i u slučaju saglasnosti strana. Ovo je potvrđeno i u članu 14.1.d), koji propisuje da se postupak posredovanja završava kada istekne pravni rok za postizanje sporazuma.

Page | 7

IV. PRAVNI OKVIR ZA MEDIJACIJU NA KOSOVU I METOHIJI

МЕЂУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ КОЈИ РЕГУЛИШУ МЕДИЈАЦИЈУ

Међunarodноправни инструменти који регулишу медијацију обухватају:

- Direktivu 2008/52/EZ EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA, od 21. maja 2008. o pojedinim aspektima медијације у грађanskим и привредноправним стварима,⁵
- Preporuka (Saveta Evrope) о породичној медијацији-REC (98);⁶
- Preporuka о медијацији у кривичним стварима-REC (99);⁷
- Preporuka о альтернативама споровима између организација управе и приватних лица-REC (2001);⁸
- Preporuka о медијацији у грађanskим стварима-REC (2002) 10⁹,
- Европски кодекс понашања за медијаторе¹⁰,
- Model закона о међународном трговинском Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (UNCITRAL);¹¹.

⁵http://nums.rs/wp-content/uploads/2014/12/Direktiva_2008-52_Medijacija_.pdf

⁶<http://nums.rs/wp-content/uploads/2014/12/Rec981-E.pdf>

⁷http://nums.rs/wp-content/uploads/2014/12/Rec9919_E.pdf

⁸<http://nums.rs/wp-content/uploads/2014/12/recommendation-rec20019-on-alternatives-to-litigation-between-administrative-authorities-and-private-parties.pdf>

⁹http://nums.rs/wpcontent/uploads/2014/12/Preporuka_REC_2002_10_o_mediacioni_u_gradjanskim_stvarima1.pdf

¹⁰http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf

¹¹<http://nums.rs/wp-content/uploads/2014/12/UNCITRAL-mod-law-on-int-com-conciliation-guide1.pdf>

U Sjedinjenim Američkim Državama, iako je medijacija razvijena iz potreba prakse, i bez formalnih zakona i statuta, niz dokumenata predviđa primenu medijacije u različitim društvenim oblastima i utvrđuje standarde za postupak medijacije i rad medijatora. Tako, Page | 8 instrumenti koji regulišu medijaciju u SAD obuhvataju

- Etički kodeks rešavanja spora pregovaranjem¹²,
- ABA Model standarda ponašanja medijatora¹³,
- Jednobrazni model Zakona o medijaciji¹⁴,
- Standarde medijacije u porodičnim sporovima¹⁵,
- Standarde za osnivanje i rad kancelarija Ombudsmana¹⁶, itd.

ZAKON O POSREDOVANJU (03/L-57)

Posredovanje (medijacija) je na Kosovu i Metohiji regulisano Zakonom o posredovanju (br.03/L-057) usvojenim 2008. godine. Zakon uređuje postupak posredovanja, osnivanje i funkcionisanje Komisije za posredovanje PIS u Prištini, te prava i obaveze posrednika (medijatora). Takođe, određuju se pravila postupka posredovanja u spornim odnosima, naročito u imovinsko-pravnim, trgovinskim, porodičnim, radnim i drugim civilnim odnosima, u kojima strane slobodno mogu da raspolažu slobodnom voljom, ukoliko posebnim zakonom nije predviđena isključiva nadležnost suda ili drugog organa.

Zakonom je posredovanje definisano kao "vanparnična aktivnost", koju obavlja treće lice (posrednik). "Spor" prema Zakonu jeste svako neslaganje pravnih subjekata. Iako Zakon to izričito ne definiše, pod pojmom "pravni subjekt" očigledno se smatraju i pravna i fizička lica. Posrednik je, prema Zakonu, treća neutralna strana, ovlašćena da posreduje među dvema stranama sa ciljem rešavanja spora, u skladu sa načelima postupka.

¹² Ethics Code for Settlement Negotiation: http://www.americanbar.org/content/dam/aba/migrated/2011_build/dispute_resolution/settlementnegotiations.authcheckdam.pdf

¹³ Model standards of Conduct for Mediators:

http://www.americanbar.org/content/dam/aba/migrated/2011_build/dispute_resolution/model_standards_conduct_april2007.authcheckdam.pdf

¹⁴ Uniform Mediation Act: http://www.uniformlaws.org/shared/docs/mediation/uma_final_03.pdf

¹⁵ Family Mediation Standards: <http://apfmnet.org/docs/Standards%20of%20Practice%20Adopted%20at%202-2-14%20Board%20Meeting-Revised%202-20-14.pdf>

¹⁶ Standards for the Establishment and Operation of Ombuds Offices: http://www.americanbar.org/content/dam/aba/migrated/2011_build/dispute_resolution/attach.authcheckdam.pdf

Postupak posredovanja i sadržaj sporazuma o posredovanju

Page | 9

Zakon u Poglavlju III, govori i o samom postupku posredovanja, gde izričito stoji da se strane oko posredovanja moraju složiti i da, ukoliko jedna strana predloži posredovanje, a druga ne odgovori u roku od 15 dana, od dana prijema poziva, smatraće se da je predlog za posredovanje odbijen. Sud može u svakoj fazi sudskog postupka, do okončanja, da uputi strane na postupak posredovanja.¹⁷

Ukoliko su strane slože oko započinjanja postupka posredovanja, posrednik je dužan da ih prvo obavesti o principima, pravilima, troškovima i pravnom uticaju sporazuma. Posredovanje sprovodi jedan posrednik, ali se strane mogu dogovoriti da imaju više od jednog posrednika (ko-medijacija).

Postupak posredovanja formalnopravno započinje nakon što strane i posrednik potpišu "Sporazum o započinjanju posredovanja"¹⁸. Ovaj Sporazum, prema Zakonu, treba da sadrži: podatke o stranama u sporu, podatke o njihovim pravnim zastupnicima, predmet spora, izjavu slaganja sa pravilima posredovanja, i odredbe vezane za troškove i naknade. Ukoliko se predmet nalazi u sudu, a strane se međusobno dogovore da svoj spor reše putem posredovanja, one su o tome dužne da obaveste sud. Osim samih strana, njihovih zastupnika i posrednika, postupku mogu pristupovati i treća lica, ako se strane saglase o tome.

Iako u načelu ovaj član prati logiku sličnih uporednopravnih rešenja u regionu, isti sadrži kontradiktornost koja može biti i rezultat neusaglašenosti prevoda. Naime, član 9.1. predviđa da

Postupak posredovanja započinje u momentu kad se strane dogovore o istom.

dok član 10.3. kaže da

Postupak posredovanja počinje nakon što strane potpišu sporazum o njegovom započinjanju.

¹⁷ Id. član 9.6.

¹⁸ Id. član 10.3.

Može se tumačiti da su strane slobodne da se dogovore o početku medijacije, koji formalno počinje potpisivanjem sporazuma o posredovanju (član 10.5), iako bi se direktnim tumačenjem čl. 9.1. moglo zaključiti da su strane slobodne da odrede i neki drugi trenutak za formalni početak postupka medijacije, a ne samo potpisivanje sporazuma o posredovanju.

Page | 10

Zaključivanje Sporazuma o pristupanju posredovanju predstavlja formalan početak medijacije u centralnoj Srbiji (Član 18. ZPRS RS)

Posrednik može pored zajedničkih, održati i odvojene sastanke sa svakom stranom, ukoliko smatra da je to u interesu postupka, i može predložiti rešenje spora, ali svakako ne može sam o tome odlučivati.¹⁹

Ovo ovlašćenje posrednika da može predložiti rešenje spora je različito formulisano od rešenja u većem delu Srbije koje predviđa da *posrednik ne može da nameće stranama rešenje, da daje obećanja i pravne savete, niti da garantuje određeni ishod posredovanja.*²⁰

Sporazum postignut u medijaciji

Slično, kao i u većem delu Srbije, sporazum postignut u postupku posredovanja sačinjava se u pisanoj formi, i potpisuju ga strane i sam posrednik (Član 12.3.)

Međutim, član 12.4. predviđa da se postignuti sporazum smatra konačnim i pravosnažnim dokumentom. Ovo je razlika u odnosu na zakon koji se primenjuje u većem delu Srbije koji ne poznaje pojam "pravosnažnosti" za sporazum postignut u medijaciji, već predviđa da sporazum postignut u postupku posredovanja mora zadovoljiti određene uslove i dodatnu overu postpisa od strane javnog beležnika, da bi dobio snagu izvršne isprave (Član 26 ZPRS RS).

Zakon na snazi na Kosovu i Metohiji, sadrži još jednu bitnu razliku u odnosu na propis u centralnoj Srbiji, jer u članu 12.5. predviđa da

Ukoliko se predmet nalazi pred sudom, pisani postignuti sporazum podnosi se sudu, koji nakon potvrđivanja postaje izvršni dokument.

¹⁹Id. član 11.1.

²⁰Zakon o posredovanju u rešavanju sporova RS, član 34.

Dakle, odredbe 12.4 i 12.5 zakona na snazi na Kosovu i Metohiji, predviđaju različite puteve za davanje snage izvršne isprave sporazumu postignutom u postupku posredovanja, u zavisnosti od toga da li je sudski postupak u toku, ili ne. Ukoliko je sudski postupak u toku, sporazum postignut u medijaciji mora biti potvrdjen od strane suda da bi dobio snagu izvršne isprave. Ukoliko se postupak posredovanja vodi pre sudskog postupka, čitanjem odredbe člana 12.4, može se zaključiti da sporazum postignut pred medijatorom ima snagu konačnog i pravosnažnog, ali ne i izvršnog dokumenta. Zakon ne daje objašnjenje kako bi takav sporazum mogao dobiti i snagu izvršne isprave.

Trajanje postupka i njegovo okončanje

Postupak posredovanja traje do devedeset dana, i kao što je već rečeno, zakon ne predviđa mogućnost produžetka ovog roka. Postupak se okončava kada se postigne sporazum, povlačenjem jedne od strana u bilo koje vreme tokom trajanja postupka, potvrdom posrednika kada smatra da nastavak posredovanja nije svrshishodan, i kada rok za sprovođenje posredovanja istekne. Isto tako, posrednik može prekinuti postupak, ukoliko se tokom postupka dovede u pitanje njegova nepristrasnost. Sporazum postignut tokom postupka je pravosnažan kao i sudski sporazum, ukoliko to potvrdi sud, tužilaštvo ili drugi nadležni organ, kako je napred već navedeno. Takođe, isti organi mogu poništiti sporazum ako se utvrди da nije u saglasnosti sa zakonom, ako volja strana nije ispoštovana, ili ako su njihova prava i interesi povređeni. Ukoliko dođe do konflikta interesa, posrednik se izuzima iz postupka, osim ako se strane, nakon što su obaveštene o tome, saglase da on može da nastavi da vodi postupak.

Troškovi medijacije

Što se tiče troškova postupka, strane ih proporcionalno snose, osim ako se ne dogovore drugačije. Naknadu za posrednika reguliše pravni akt koji izdaje Ministarstvo pravde PIS u Prištini. Osnovni honorar medijatora iznosi 25 evra, ali se strane i medijator mogu dogovoriti

i o većem iznosu.²¹

KOMISIJA ZA POSREDOVANJE: SASTAV, DUŽNOSTI, ODGOVORNOSTI I NAČIN GLASANJA

Page | 12

Zakonom o posredovanju iz 2008. godine ustanovljena je Komisija za posredovanje PIS u Prištini (Komisija).

Ovo rešenje je različito od zakona koji reguliše medijaciju u većem delu Srbije, gde nije predviđeno formiranje ovakvog tela, već sve poslove oko licenciranja, akreditacije obuka, upisa u registar i drugih statusnih poslova, vodi Ministarstvo pravde Republike Srbije.

Komisiju za posredovanje PIS u Prištini osniva Ministarstvo pravde PIS u Prištini, a sastoji se od Predsedavajućeg i četiri člana. Predsednik komisije PIS u Prištini je civilni službenik i imenuje ga Ministarstvo pravde PIS u Prištini. Organi koji su zastupljeni u Komisiji su: Ministarstvo pravde PIS u Prištini, Sudski savet PIS u Prištini, Tužilački savet PIS u Prištini, Advokatska komora PIS u Prištini, Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu PIS u Prištini. Svi organi imaju po jednog predstavnika. Predsedavajući Komisije PIS u Prištini ima mandat od četiri godine, s mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat. Članovi komisije služe mandat od tri godine, sa mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat. Iste komisije prvog mandata svakog člana komisije, Ministar pravde PIS u Prištini predlaže imenovanje novih članova. Slobodno mesto treba da bude popunjeno u roku od 30 dana.

Dužnosti i odgovornosti komisije su: određivanje politika razvoja u vezi sa sistemom posredovanja, pripremanje i nadzor Kodeksa profesionalnih pravila posrednika, donošenje odluka i preporuka za uređivanje oblasti posredovanja, pripremanje Pravila postupka komisije, održavanje registra posrednika, davanje stručnih saveta, organizovanje obuka i kurseva za posrednike i informisanje javnosti o mogućnostima posredovanja.

POSREDNIK

Detaljno regulisanje uslova za sticanje svojstva posrednika, licenciranja, i vođenja registra posrednika predviđeno je Poglavljem V. Zakona.

²¹ Administrativno uputstvo br. 05/2011 za honorar posrednika

Uslovi predviđeni za sticanje svojstva posrednika su sledeći: da poseduje univerzitetsku diplomu, da je prošao kurs obuke za posredovanje, da je posredovao pod nadzorom jednog posrednika u najmanje 6 ročišta (nejasno je da li se radi o 6 sesija, ili 6 posredovanja), da nije osuđivan za krivično delo kažnjivo zatvorom više od 6 meseci zatvora, da poseduje visoke moralne kvalitete i da je registrovan u registru posrednika.

Page | 13

Obuke za posrednike sprovodi Komisija za posredovanje PIS u Prištini u saradnji sa Ministarstvom pravde PIS u Prištini.

Ovo rešenje je različito od zakona u većem delu Srbije, gde akreditacije za sprovođenje obuke izdaje Ministarstvo pravde, a obuku mogu sprovoditi sva akreditovana pravna lica.

Lice koje uspešno završi obuku dobija diplomu, a sertifikaciju posrednika obavlja Komisija za posredovanje PIS u Prištini. Ministarstvo pravde PIS u Prištini licencira posrednike koji ispunjavaju sve neophodne uslove i na predlog Komsije, odlaže ili poništava licencu posrednika.

JAVNI REGISTAR

Kao što je pomenuto, Komisija vodi javni registar sertifikovanih posrednika. Kopije registra se dostavljaju svim sudovima, tužilaštima i ostalim nadležnim organima. Razlozi zbog kojih posrednik može biti obrisan iz registra su: na lični zahtev, smrt, oduzimanje dozvole, ako je nastupila nesposobnost za rad, sprovođenje neke druge funkcije ili dužnosti koja nije u skladu sa posredovanjem i zakonom.

Za razliku od Registra u centralnoj Srbiji, Registar posrednika na Kosovu i Metohiji u ovom trenutku nije javno dostupan, niti je dostupna posebna web stranica Komisije za posredovanje PIS u Prištini, što svakako smanjuje transparentnost i otežava pristup uslugama medijacije.

PRAVA I OBAVEZE POSREDNIKA I STRANAKA U POSTUPKU POSREDOVANJA

Poglavlje VI. Zakona iz 2008. godine definiše prava i obaveze posrednika i strana. Sva prava i obaveze se dogovaraju pre početka posredovanja, i moraju se poštovati do kraja postupka.

Zakon navodi i da strani državljanin može biti posrednik na Kosovu i Metohiji u određenim slučajevima i u skladu sa uslovima reciprociteta, nakon prethodnog dobijanja saglasnosti Ministarstva pravde PIS u Prištini.

Page | 14

Zakon sadrži i kaznenu odredbu²² koja se odnose na situacije kada je posrednik tokom vršenja dužnosti na protivzakonit način otkrio neku službenu informaciju ili je na drugi način zloupotrebio službenu dužnost. U tim situacijama, odgovaraće u skladu sa Krivičnim zakonom na snazi na Kosovu i Metohiji. Nejasno je šta se tačno podrazumeva pod pojmom "službene dužnosti", iako je taj izraz možda rezultat nesavršenosti prevedenog teksta.

PODZAKONSKI AKTI

KODEKS PONAŠANJA ZA POSREDNIKE (BR. 01-927)

Podzakonski akti čija se sadržina razrađuje u daljem tekstu prate regulatornu i pravnu logiku Zakona o posredovanju iz 2008. godine. Ubrzo nakon što je zakon stupio na snagu, donet je i Kodeks ponašanja za posrednike²³. Kao svrhu za donošenje ovog kodeksa Komisija za posredovanje PIS u Prištini navodi da isti obezbeđuje opšta načela ponašanja posrednika, te da štiti interes i informiše stranke o odgovornosti posrednika, kao i da promoviše poverenje javnosti u posredovanje kao alternativu za proces rešavanja sporova.

Kodeksom je definisano značenje sledećih termina: posredovanje, posrednik, nepristrasan, sukob interesa, kao i načela samoopredeljenja. U kodeksu se govori o odgovarajućoj stručnosti navodeći da posrednik ne sme da posreduje u oblastima za koje nije obučen i u kojoj se dobri rezultati spora ne mogu očekivati. Uređuju se poverljiv karakter posredovanja, kvalitet procesa, oglašavanje i promovisanje posredovanja, sporazum o posredovanju, osnove za zaključenje i forma. Govori se i o suspendovanju ili prekidu posredovanja i pod kojim uslovima se to može sprovesti. Kodeksom se promoviše unapređenje zanimanja posrednika, zahtevaju poverljivost i poštovanje privatnosti u postupku, zabranjuju nepoštena, lažna i obmanjujuća dela tokom procesa posredovanja. U Kodeksu se iznose

²² Id. član 27

²³<https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/13DA44DB-CA16-4974-B955-D7079688F530.pdf>

основне информације о тарифама, за које се истиче да, ако се посредник повуče из поступка посредovanja, time постaje dužan da sve isplate за rad koji nije obavio vrati.

Ukoliko se lice koje ima zakonsku ili drugu licencu ne bavi posredovanjem u skladu sa Kodeksom, Komisija za posredovanje PIS u Prištini će pokrenuti postupak protiv njega.

Page | 15

Kodeks појам непретрасност одређује као дужност посредника да избегава dela која стварaju slikу претрасности према погледу једне од страна, а у обавези је да пружа подједнаку помоћ свим странама. У обавези је, такође, да одбие управљање поступком ако не може да се вodi gore navedenim. Posrednik je dužan da poštuje непретрасност i ne sme da pokazuje predrasude na основу лиčnih карактеристика stranke, u vezi sa njenim poreklom, rodom, националношћу, језиком, вером, вредностима и верованијима, или лиčним изгледом tokom posredovanja, niti iz bilo kog другог diskriminacionog razloga. Posrednik ne daje niti prima poklone, ne daje ili prima usluge, zajmove, niti druge вредне stvari koje mogu представљати проблем u pogledu стварне ili поимане непретрасности посредника. Забранjen je i pritisak, uticaj bilo koje треће strane, koji kompromituje независност ili непретрасност посредника.

ODLUKA O OBJAVLJIVANJU JAVNOG KONKURSA ZA IZBOR KANDIDATA ZA OBUKU ZA POSREDOVANJE (02-1195)

Ova odluka²⁴ je donesena radi убрзавања процеса успостављања посредovanja као алтернативног начина за решавање спорова. Komisija za posredovanje PIS u Prištini objavljuje обавештење о обuci за посредовање најмање 30 дана пре почетка заказане обуке. Utvrđen je начин и рок, као и средства информисања у којима се обавештење истиче на албанском и српском језику. Поред описа садржаја обавештења, спомињу се два постојећа центра за обуку (Урошевачки и Ђаковички) и број кандидата који се бирају за обуџавање у посредовању. Одлуком се наводи где се пријаве могу преузети и који су све додаци пријави које је заинтересовано лице дужно да достави. Пријава се може преузети са сајта Министарства правде PIS у Prištini, у просторијама Секретаријата Комисије за посредовање PIS у Prištini и у окружним судовима Урошевца и Ђаковице, а допуњава се overenom kopijom универзитетске дипломе, уверенjem о држављанству, уверенjem да кандидат nije осуђиван за krivično delo

²⁴ <https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/5BF63632-FA33-4E9A-9DA4-313051C8CB1B.pdf>

za koje se izriče kazna zatvora u trajanju od preko 6 meseci, te kratkom izjavom o interesovanju kandidata, i kratkom biografijom – CV.

UREDJA O IZBORU UČESNIKA U OBUCI ZA POSREDOVANJE (1-68)

Page | 16

Ova Uredba²⁵ doneta je u svrhu utvrđivanja pravičnih i transparentnih postupaka, u skladu sa ranije objavljenim konkursom za posredovanje. U okviru ove Uredbe govori se o uređivanju početnog razgovora sa kandidatima, Veću za razmatranje izbora kandidata, faktorima ili kriterijumima koji se uzimaju u obzir za izbor kandidata koji će pohađati obuku za posrednike, izboru i razgovoru sa kandidatima za posrednike, te obaveštenju o izboru kandidata za obuku za posrednike.

Komisija za posredovanje PIS u Prištini imenuje lice koje je dužno da održi početni razgovor sa svakim kandidatom u roku od 5 dana od dana prijema prijave. Ovom Uredbom je utvrđeno kada će se prijava smatrati nepotpunom, te obavezu Komisije za Posredovanje PIS u Prištini da obavesti kandidata o tome kako bi istu upotpunio, za šta kandidat ima rok od 5 dana od dana obaveštenja.

Komisija za posredovanje PIS u Prištini obrazuje Veće za razmatranje PIS u Prištini, pre pokretanja postupka izbora kandidata za obuku. Ono je sačinjeno od 2 člana Komisije za posredovanje i jednog člana organizacije koja organizuje obuku. U ovom podzakonskom aktu takođe se govori i o sukobu interesa u vezi sa prijavama, te u kojim slučajevima Komisija za posredovanje PIS u Prištini imenuje zamenu, drugog člana, ili isključuje člana od učestvovanja u razmatranju kandidata.

Veće za razmatranje PIS u Prištini određuje kandidate koji su ušli u uži izbor i organizuje razgovor sa kandidatima. Nezadovoljni kandidat ima pravo na žalbu, koju podnosi Komisiji za posredovanje PIS u Prištini u roku od 5 dana od donesene odluke. Veće utvrđuje konačni izbor i priprema spisak prihvaćenih prijava u roku od 30 dana po isteku roka za prijavu, te odmah pisanim putem obaveštava kandidate o odluci.

²⁵ <https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/38B7988C-7DBB-4FA6-AE1A-C47274E67348.pdf>

UREDJA O OBUCAVANJU I LICENCIRANJU POSREDNIKA (01-609)

Uredba o obučavanju i licenciranju posrednika²⁶ doneta je u svrhu utvrđivanja programa obrazovanja i učenja kroz obuku za lice koje se prijavi kao posrednik i utvrđivanje postupaka za licenciranje posrednika.

Page | 17

Ovom Uredbom uređuju se opšti uslovi sticanja svojstva posrednika (svako lice koje poseduje univerzitetsku diplomu akreditovanog i licenciranog univerziteta na Kosovu i Metohiji ili u drugoj zemlji), neophodne kvalifikacije (pohađanje 40 časova osnovne i 36 časova specijalističke obuke, koju nude predavač ili organizacija sa licencom Komisije za posredovanje PIS u Prištini), taksativno se navodi sadržaj programa obuke, demonstracija tokom obuke (ona je obavezna i sprovodi se najmanje dvaput), utvrđuje obaveza izdavanja uverenja o završenoj obuci od strane Komisije za posredovanje PIS u Prištini, utvrđuju tipovi obuke (napredna obuka i kontinuirana obuka), bliže određuju usluge obučavanja, posredovanje uz nadgledanje posrednika tokom najmanje sedam rasprava, kao i neophodni preduslovi koje kandidat za posrednika mora da ispunji (neosuđivanje za krivično delo za koje je predviđena kazna zatvora u trajanju od preko 6 meseci; posedovanje visokomoralnih vrednosti), te precizno iznosi postupak licenciranja posrednika.

Za razliku od programa obuke u većem delu Srbije koji je propisan u trajanju od 25 časova osnovne obuke, uz obaveznu specijalizovanu obuku od najmanje 10 sati godišnje, u toku trajanja Dozvole za posredovanje, program obuke za posrednike prema propisima na Kosovu i Metohiji sastoji se od 40 časova osnovne i 36 časova specijalizovane obuke.

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO BR. 05/2011 ZA HONORAR POSREDNIKA

Ovim Administrativnim uputstvom²⁷ utvrđen je način plaćanja honorara za posredovanje i administrativne troškove centara posredništva. Stranke učesnici u proceduri treba da plate honorar za posredovanje i druge troškove koji obuhvataju: administrativnu takstu za

²⁶ <https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/C80BF9AE-9ECB-44A0-8FD7-6EAFB4A70A4B.pdf>

²⁷ <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8032>

preuzimanje slučaja za posredovanje (kada se slučaj upravlja od jednog centra koji pruža ovu uslugu); troškove za stručnjake, prevodioce i druge troškove koji se povezuju za obezbeđenje potrebnih dokaza (ukoliko isti postoje i potrebni su); honorar za angažovanog posrednika ili više njih.

Page | 18

Osnovna cena za jedan slučaj posredovanja je 25 evra. Posrednik i stranke mogu se dogovoriti i za viši iznos naknade. Posrednici se ohrabruju da pružaju besplatne usluge u situacijama kada stranke nisu u materijalnoj mogućnosti da namire troškove. Pored toga, posrednik će ponuditi jednu besplatnu sesiju u cilju konsultovanja i informisanja stranaka u vezi sa načelima, prirodi, pravima i odgovornosti u proceduri posredovanja. Ukoliko posle ove sesije strane odluče da nastave proceduru medijacije, one treba da izvrše uplatu honorara posrednika u skladu sa dogовором.

Interesantno rešenje je i mogućnost da se naknada honorara za posredovanje vrši od strane Sudskog Saveta PIS u Prištini, Ministarstva Pravde PIS u Prištini, ili neke druge institucije ili organizacije, u kom slučaju stranke koriste posredovanje besplatno ili onako kako se utvrđuje sporazumom između donatora i privremenih institucija u Prištini.

UREDBA O UPISU POSREDNIKA (01-610)

Ova Uredba²⁸ donešena je kako bi se uspostavio jedinstveni registar posrednika, utvrdili uslovi upisa i načina upravljanja i brisanja iz registra posrednika, te regulisanje drugih stvari nakon upisa posrednika.

Bliže se uređuju način i odgovorno telo za vođenje evidencije, a to je Komisija za posredovanje PIS u Prištini ili odgovorno telo koje ona ovlasti. Detaljno se navodi sadržaj podataka Registra posrednika na Kosovu i Metohiji (serijski broj upisa, ime i prezime posrednika, ime jednog roditelja, prebivalište i broj telefona, zanimanje, naziv poslodavca ako je zaposlen, broj i datum donošenja odluke o upisu, broj, datum i eventualni razlog brisanja iz Registra, datum i mesto polaganja svečane zakletve, te drugi podaci po potrebi), te navodi obaveza posrednika da odmah obavesti o promenama podataka.

²⁸<https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/14BE05C2-0B92-47C7-882A-031814E31600.pdf>

Obavljanje dužnosti posrednika stiče se danom upisa u Registar. Navode se uslovi upisa u Registar, odnosno sve obaveze koje kandidat dužan prethodno da ispunji (da je završio obuku u skladu sa programom obuke za kandidate za posrednike, da je dobio uverenje nakon uspešno završene obuke za posrednika, da je dobio licencu od Ministarstva pravde PIS u Prištini za posrednika). Dokumentacija neophodna za upis posrednika uključuje dve fotografije, prebivalište i broj telefona, dokaz o završenoj obuci za posredovanje, dokaz o licenci koju izdaje Ministarstvo pravde PIS u Prištini, i dokaz o uplaćenoj taksi za upis.

Ovom Uredbom definiše se i donošenje odluke o upisu u Registar, te iznosi tekst svečane zakletve koja se daje nakon što odluka o upisu u Registar postane konačna, i precizira izgled i sadržaj identifikacione kartice posrednika.

Odluka o brisanju iz registra je predstavlja upravni akt protiv kojeg nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor, a kao razlozi za brisanje navode se, pored ispunjenja uslova iz Zakona (na lični zahtev, u slučaju smrti, oduzimanja dozvole, nesposobnosti za rad i sprovođenje neke druge funkcije ili dužnosti koja nije u saglasnosti sa posredovanjem ili zakonom na snazi) još dve stvari: da posrednik bude osuđen na namerno izvršeno krivično delo za koje je predviđena kazna zatvora u trajanju od preko 6 meseci; grubo krši Kodeks etike (ponavljanje najmanje 3 povrede dužnosti smatra se povredom etike, prema Uredbi o odgovornostima i disciplinskom postupku za posrednike na Kosovu i Metohiji).

UREDBA BR. 07/2011 O LICENCIRANJU POSREDNIKA

Uredbom br. 07/2011 o licenciranju posrednika²⁹ utvrđuje se procedura za licenciranje osoba koje se prijavljuju za ostvarivanje funkcije posrednika, upućujući na ispunjenje uslova predviđenih Zakonom o posredovanju.

Ministarstvo pravde donosi odluku o licenciranju u roku od 14 dana od dana podnošenja prijave. Ukoliko je prijava nepotpuna, podnositelj zahteva ima 11 dana da je upotpuni. Ministarstvo Pravde je u obavezi da dâ pismeno obrazloženje u situaciji odbijanja zahteva. Odluka o licenciranju, koju potpisuje ministar pravde, treba da sadrži razloge na osnovu

²⁹ <https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/96D12312-6AD9-47FC-BEBF-C269D8F60634.pdf>

којих је донесена. Одлука министра је коначна, те пошто се против ње не може поднети жалба, може се водити управни спор уколико постоји незадовољство лица. Одлука о лиценцирању постаје правоснажна даном одобравања захтева и издавања одлуке којом се одобрава лиценцирање од стране Министарства правде ПС у Приштини. Службеник овлаšćен од стране Министарства правде ПС у Приштини дужан је да обавести Комисију за посредовање ПС у Приштини и подносиоца захтева о одлуци о лиценцирању најкасније у року од 5 дана од дана пуноваžности одлуке (Регистар за лиценцирање вodi службеник именован од стране Министарства правде ПС у Приштини). Подносилац чија пријава за лиценцирање nije одобрена има право да у року од 30 дана поднесе туžбу за отварање управног спора пред надлеžним судом.

Page | 20

UREDJA O ODGOVORNOSTIMA I DISCIPLINSKOM POSTUPKU ZA POSREDNIKE(01-849)

Ova Uredba³⁰ на детаљан начин прописује disciplinske organe, postupak, disciplinske prekršaje, као и mere koje se mogu izreći posredniku. Uredba u Opštem delu govori o načelima i nadležnostima različitih tela i organa koji спроводе disciplinski postupak, u Posebnom delu o disciplinskim prekršajima i мерама, као и о самом disciplinskom postupku, i vođenju управног спора.

Pravni okviru u većem delu Srbije ne сadrži podzakonski akt koji регулише disciplinsku odgovornost, niti na други начин детаљно прописује disciplinski postupak, prekršaje i mere koje se mogu izreći posredniku.

Opšte odredbe

Svrha Uredbe је да се утврде поступци за разматранje пријава поднетих против посредника, а које су у вези са обављањем дужности посредника; да се омогући покretanje одговарајућег и правичног поступка, а да би се утврдило да ли је посредник повредио Кодекс повраћања за

³⁰<https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/22430F64-CD54-4ADA-88C5-C05DFA893970.pdf>

posrednike; da se utvrde pravične i disciplinske mere u vezi sa povredama Kodeksa ponašanja za posrednike. Ovom Uredbom regulišu se postupci za disciplinsku odgovornost svih posrednika na Kosovu, koji su povredili Zakon o posredovanju, Kodeks ponašanja za posrednike na Kosovu i Metohiji, te druge pravne akte donete od strane Ministarstva Pravde PIS u Prištini i Komisije za posredovanje PIS u Prištini prilikom obavljanja svojih dužnosti ili u vezi sa njima.

Page | 21

Prvostepeni disciplinski postupak odvija se pred Disciplinskom komisijom čiji sastav određuje predsednik Komisije za posredovanje PIS u Prištini, i čine ga jedan član iz istoimene komisije i dva posrednika iz Registra posrednika licenciranih od strane Ministra pravde PIS u Prištini. Ministar pravde PIS u Prištini ima pravo da poništi odluke koje su donesene u prvom stepenu. Postupak se vodi u skladu sa prezumpcijom nevinosti. Disciplinska mera izrečena protiv posrednika mora da bude odgovarajuća i srazmerna prekršaju. Rok za pokretanje disciplinskog postupka u vezi sa prekršajem ističe nakon šest meseci, dok za krivično delo rok ističe posle jedne godine od dana povrede ili obaveštenja o povredi. Izvršenje pravosnažne odluke u vezi sa izrečenom disciplinskom merom u slučaju prekršaja nije dozvoljeno posle šest meseci, dok je izvršenje za krivično delo dozvoljeno nakon što je odluka uručena prekršiocu.

Disciplinska komisija je nezavisna i nepristrasna u svom radu, te donosi odluke većinom glasova. Javnost je isključena u svim fazama disciplinskog postupka.

Posebne odredbe

U okviru Uredbe postoje posebne odredbe koje se odnose na disciplinsku odgovornost posrednika. Jasno je određena i definisana disciplinska povreda, uzimajući u obzir izvršena krivična dela, prekršaje, protivpravno ili neodgovorno obavljanje službenih dužnosti, određivanje taksi koje su u suprotnosti sa tarifama ili pisanim sporazumom zaključenim između posrednika i stranaka.

Kao disciplinske mere predviđaju se: pisano upozorenje; predlog za suspenziju licence od strane Ministarstva pravde PIS u Prištini; predlog za oduzimanje licence od strane Ministarstva pravde PIS u Prištini. Takođe je moguće i izricanje više disciplinskih mera

одједном. Može se istovremeno voditi i krivični postupak i disciplinski postupak.

Posrednik protiv kojeg je pokrenut krivični postupak, ili protiv kojeg je podignuta optužnica u vezi sa obavljanjem dužnosti posrednika, ili u vezi sa bilo kojim krivičnim delom, dužan je da odmah obavesti Komisiju za posredovanje PIS u Prištini. Ukoliko tako nešto ne učini Ministarstvo pravde PIS u Prištini podnosi predlog za oduzimanje licence.

Page | 22

Disciplinska prijava se podnosi u pisanom obliku i sadži: ime i prezime posrednika, mesto u kojem isti obavlja svoje dužnosti i opis disciplinske povrede. Lica koja mogu da podnesu disciplinsku prijavu su: svaka stranka u postupku posredovanja; svaki drugi posrednik, služba za posredovanje, te Udruženje posrednika Kosova* PIS u Prištini; sud, javno tužilaštvo, policija ili bilo koji organ pred kojim je postupak vođen, a koji se tiče stvari između stranaka u procesu posredovanja, Komisija za posredovanje PIS u Prištini, svaki njen član, kao i svaki drugi organ, funkcionalno ili stručno telo u vezi sa posredovanjem; svaki donator ili druga nevladina organizacija koja pomaže u procesu posredovanja ili sa kojom Komisija sarađuje u vezi sa tim procesom. Prijava se podnosi Komisiji za posredovanje PIS u Prištini, koja je u obavezi da u roku od 15 dana od dana podnošenja prijave dostavi primerak posredniku. Ukoliko posrednik ne odgovori smatra se da prihvata prijavu podnetu protiv njega, te da se neće održati glavno saslušanje i razmotriti dokazi a Disciplinska komisija PIS u Prištini može da doneše odluku o disciplinskoj meri. Ako se posrednik ne složi sa sadržinom prijave saslušanje pred Disciplinskom komisijom PIS u Prištini će se održati u roku od 15 dana od prijema odgovora na prijavu.

Disciplinski postupak

Treći deo ove Uredbe odnosi se na disciplinski postupak, njegov tok i sadržaj.

U pozivu na saslušanje od strane Predsednika Disciplinske komisije PIS u Prištini posrednik se obaveštava da će, ukoliko se ne pojavi ili ako se ne opravda odsustvo, postupak teći bez njega. Ako posrednik sam sebe predstavlja Predsednik ga obaveštava o njegovim zakonskim pravima, da isti nije u obavezi da sebe inkriminiše, da isti ima pravo da ne daje izjavu o iznetoj optužbi i da ima pravo da da izjavu o stvari za koju se optužuje.

U toku celog postupka postupka glavnog saslušanja, vodi se zapisnik u koji se upisuju članovi

Disciplinske komisije PIS u Prištini, prijavljeni posrednik sa njegovim ličnim podacima, predmet koji se razmatra, mesto raspravljanja i svi akti doneti u tom postupku. Na kraju postupka, zapisnik potpisuju posrednik, predsednik Disciplinske komisije PIS u Prištini i zapisničar. Nakon završne reči, predsednik komisije proglašava okončavanje razmatranja u predmetu i povlači se radi donošenja odluke. Pisani primerak donete odluke uručuje se prijavljenom posredniku, stranci koja je podnela prijavu, a jedan primerak se čuva u evidenciji disciplinskog predmeta.

Page | 23

Što se tiče drugostepenog postupka pred Ministrom pravde PIS u Prištini, stranka koja nije zadovoljna odlukom Disciplinske komisije PIS u Prištini ima pravo na pisanu žalbu, u roku od 15 dana, koju upućuje Ministru pravde PIS u Prištini. Predviđeni su i razlozi za odbijanje žalbe na osnovu nedopustivosti ili prekoračenja roka.

Upravni spor

Nezadovoljna stranka može da pokrene upravni spor pred Vrhovnim sudom PIS u Prištini protiv odluke koju doneše Ministar pravde PIS u Prištini o oduzimanju licence.

NACRT NOVOG ZAKONA O POSREDOVANJU

Kao što je već rečeno, odlukom br. 04/06 od 03.10.2017. godine, Privremena institucija Vlada u Prištini usvojila je Nacrt novog Zakona o Posredovanju³¹. Ovaj Nacrt, koji još uvek nije ušao u proceduru skupštine u Prištini, sadrži nekoliko bitnih izmena u odnosu na važeći zakon, a najvažnije su svakako uvođenje obaveznog posredovanja za neke vrsta sporova, isključenje mogućnosti za posredovanje u slučajevima nasilja u porodici, uvođenje lica odgovornog za posredovanje u sudovima i tužilaštvo, kao i brisanje Komisije za posredovanje PIS u Prištini iz teksta Nacrta.

U članu 3.1.1.2. Nacrt uvodi pojam "**Obaveznog posredovanja**" i predviđa da će će u određenim situacijama sudije imati ovlašćenje da obavežu strane da pokušaju postupak posredovanja. Obavezno posredovanje predviđeno je prema članu 9. Nacrta u sporovima o

³¹http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/PROJEKTLIGJI__P%C3%8BR_ND%C3%8BRMJET%C3%8BSIM.pdf

porodičnim odnosima, u vezi sa slučajevima alimentacije, starateljstva, kontakata sa detetom, podele zajedničke bračne imovine, gdu je sudija na pripremnom ročištu, nakon razmatranja tužbenog zahteva, u obavezi da uputi strane na postupak posredovanja. Stav 2. ovog člana propisuje da će obavezno upućivanje na posredovanje biti i u imovinskim predmetima koji se odnose na službenosti, kao i nadoknadu za eksproprijsanu imovinu. Glavni razlog za određivanje sporova u oblasti eksproprijacije za "obavezno posredovanje" je prema navodima pravnika koji su uključeni u ovaj Projekat, više od 70.000 sudske predmeta iz ove oblasti. Rok za sprovođenje medijacije u ovim slučajevima je 30 dana. Ukoliko posredovanje, odnosno medijacija pokušana u ovim slučajevima ne bude uspešna, stranke mogu da se vrate u sudske postupak tek nakon što dostave pisani dokaz, potpisani od strane posrednika i stranaka, da su pokušale da spor reše putem medijacije.

Page | 24

"Lice odgovorno za posredovanje" će biti imenovano u sudovima, tužilaštvoima i upravnim organima, i biće zaduženo da pomaže strankama kod predmeta upućenih na posredovanje, kao i prilikom izbora medijatora.

Pravni efekti sporazuma postignutog u postupku medijacije regulisani su članom 15. Nacrta i tu je zadržan princip "dva koloseka". Naime, ukoliko je predmet upućen na posredovanje od strane suda, tužilaštva ili upravnog organa, postignuti sporazum se podnosi sudu, i nakon odobrenja ima snagu izvršne isprave u skladu sa zakonom koji reguliše izvršni postupak. Međutim, član 14.4. Nacrta predviđa da

"Ukoliko posredovanje počinje uz samoinicijativu stranaka, postignuti pismeni sporazum potpisani od strane stranaka i posrednika, ima snagu izvršnog dokumenta u skladu sa relevantnim zakonom o izvršnom postupku."

Iako je verovatna namera iza ove odredbe da se podstakne tzv. "privatna medijacija", odnosno medijacija pre pokretanja sudskog postupka, imajući u vidu da kao posrednici mogu postupati lica svih profesija i struka, postavlja se pitanje kakvi će biti pravni efekti primene ove odredbe u praksi. Potencijalno, ovakva odredba, može otvoriti vrata zloupotrebljama, iz prostog razloga jer bi takav sporazum bio lišen bilo kakve provere od strane suda ili drugog nadležnog

Trajanje postupka posredovanja je članom 16. nacrtu određeno na 90 dana, s tim da sud u slučajevima obaveznog posredovanja može odobriti dodatni rok od 60 dana za postizanje

sporazuma. U slučajevima u kojima stranke u sporu sa samoiniciranjem nisu uspele da reše nesporazum u roku od 90 dana, one zajedno sa posrednikom mogu potpisati sporazum za još jedan dodatni rok od 30 dana, pod uslovom da će posrednik u predmetu voditi računa o tome da u takvom produženju roka ne prouzrokuje pravne posledice sa gubitkom ili sticanjem prava za jednu stranku prilikom isteka vremena.

Page | 25

Nacrtom novog Zakona, vođenje Registra posrednika PIS u Prištini, kao i svi poslovi oko licenciranja posrednika i akreditacije obuka, preneti su na Ministarstvo pravde PIS u Prištini. Nacrtom je takođe predviđeno da će svi podzakonski akti biti doneti šest meseci nakon stupanja novog zakona na snagu, do kada će se primenjivati postojeći propisi.

V. AKTIVNOSTI MEĐUNARODNIH, REGIONALNIH I LOKALNIH ORGANIZACIJA I INSTITUCIJA U OBLASTI MEDIJACIJE NA KOSOVU I METOHII

UNDP

Tokom 2016. godine, UNDP program je započeo promotivnu kampanju o medijaciji, kao deo UNDP programa vladavine prava. Kampanja je za ciljnu grupu imala studente Pravnog fakulteta Univerziteta u Prištini. Fokusiranjem na studente, buduće advokate, tužioce, sudije ili medijatore, UNDP je nastojao da podigne njihovu svest u specifičnim pistanjima sa kojima će se sresti u svom profesionalnom radu.³³ Kampanja je započela panel diskusijom organizovano na Pravnom fakultetu, koja je imala za cilj da podstakne razmišljanje sudenta

³²http://www.ks.undp.org/content/dam/kosovo/docs/Infographics%20Serbian/RULE_OF_LAW_B_SRBSKI.pdf

o važnosti medijacije. Studentima su se tokom panela obratili viši tužilac iz Državnog tužilaštva PIS u Prištini, koji je govorio o prednostima medijacije u rešavanju zaostalih predmeta pred sudovima, kao i u olakšanom pristupu građana pravde. Administrator Centra za medijaciju u Đakovici je zatim govorio o funkcionisanju Centra i povezanosti sa sudovima i tužilaštvo. Podrška koju UNDP daje Centru za medijaciju u Đakovici bila je ključna za njihovo funkcionisanje. Na kraju panela, licencirani medijator podelio je sa studentima iskustva iz konkretnih sporova koji su rešeni medijacijom. Na kraju panela, objavljeno je i takmičenje studenata, na kome su testirali svoja znanja iz medijacije, i u okviru koga su bila izabrana tri najbolja eseja na temu medijacije, uz odgovarajuće nagrade.

Page | 26

USAID

Program za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE)³⁴ je trogodišnji program USAID-a pokrenut u maju 2013. Program za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE) je nastavio da dalje gradi na napretku koji su postigli programi za sprovođenje sporazuma i odluka (SEAD). Misija Programa za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE) jeste da poboljša i ojača vladavinu prava na Kosovu i Metohiji da stvori bolje okruženje za privredni razvoj i uvećanje investicija. CLE Program je fokusiran na dva strateška cilja. Prvo, on će pomoći privremenim institucijama da poboljšaju izvršenje građanskih presuda, dok će u dramatičnoj meri smanjiti količinu zaostalih neizvršenih predmeta u sudskom sistemu na KiM. Drugo, ovo će pomoći Kosovu i Metohiji da razvije i ojača zakonski okvir i sisteme koji se odnose na ugovorno i komercijalno pravo, uključujući tu i posredovanje i mehanizme alternativnog razrešenja sporova (ARS).

Program promoviše rodnu ravnopravnost u svim svojim aktivnostima. Sve relevantne obuke koji se odnose na novi sistem izvršenja, novo zakonodavstvo koje se odnosi na ugovorno pravo, arbitražu i posredovanje, obezbediće puno uključivanje žena sudija i drugih ženskih profesionalaca.

Program za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE) pomaže i upravlja centrima za posredovanje³⁵. Program takođe pomaže i privremenim institucijama, kao što je

³⁴http://www.kontrata.net/repository/docs/CLE_Program_Program_Fact_Sheet__2013-11-06-srb_357454.pdf

Ministarstvo pravde PIS u Prištini, u izradi neophodnog zakonodavstva i u izgradnji esencijalne infrastrukture kako bi se ojačalo posredovanje i garantovala postojanost istog.

Posredovanje je jedna od mogućnosti za alternativno rešavanje sporova (druga mogućnost je arbitraža). Posredovanje u velikoj meri podržavaju vladine institucije i sudovi: Centar za posredovanje u Gnjilanu se sada nalazi u prostorijama Osnovnog suda u Gnjilanu. Za sada, Program za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE) upravlja centrima za posredovanje u Gnjilanu, u Peći i u Prizrenu, i podržava druge posredničke aktivnosti. Program za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE) podržava Sudski savet PIS u Prištini i Komisiju za posredovanje PIS u Prištini pri Ministarstvu pravde PIS u Prištini u izradi i sprovođenju uredbi. Program za izvršenje i privredno zakonodavstvo (CLE) nastavlja sa podrškom daljem postojanom razvoju i proširenju usluga posredovanja na celoj teritoriji, istovremeno podržavajući stvaranje i jačanje Udruženja posrednika, nevladine organizacije koja će zastupati posrednike i instituciju posredovanja pred javnim organima.

Page | 27

CSSP (Berlinski centar za integrativnu medijaciju)

CSSP je organizacija sa sedištem u Berlinu, koja je već više od decenije prisutna na teritoriji Zapadnog Balkana. Misija CSSP-a je podrška liderima lokalnih zajednica u post-kriznim područjima radi rešavanja inter-etničkih konflikata putem dijaloga, podizanja poverenja, i pregovaranja, uz korišćenje principa i alata integrativne medijacije. CSSP zagovara mirno rešavanje konflikata i podizanje kapaciteta zasnovano na sistemskom rešavanju problema, ne'dikriminaciji i participatornim procesima.³⁶

Podrškom lokalnim liderima za rešavanje lokalnih konflikata, CSSP doprinosi sveukupnom procesu izgradnje mira na Kosovu i Metohiji. Radi uspostavljanja efikasnijeg sistema rešavanja konflikata, CSSP promoviše razvoj medijacije kao posebne profesije. CSSP sarađuje sa političkim institucijama, na centralnom i lokalnom nivou, kao i sa organizacijama građanskog društva, radi širenja profesija medijatora u post-konfliktnim sredinama.

³⁵http://www.kontrata.net/repository/docs/CLE_Program_Fact_Sheet_Mediation_2014-04-04_srb_me_logo_46276.pdf

³⁶<https://www.cssp-mediation.org/cssp/our-missions-and-principles/>

Stvaranjem lokalne ekspertize za medijaciju, naročito u inter-etničkoj medijaciji, lokalna rešanja mogu biti pronađena za lokalne probleme.

Kada je to neophodno, CSSP služi kao medijator, najčešće na lokalnom nivou. Kada konflikt uključuje druge nivoe vlasti, CSSP primenjuje višestruki pristup i uključuje predstavnike centralnih vlasti i međunarodnih organizacija u proces medijacije.

Page | 28

U Mitrovici, CSSP sarađuje sa organizacijama građanskog društva i pojedincima iz Severne i Južne Mitrovice radi podizanja kapaciteta u primeni medijacije u lokalnoj zajednici. CSSP je nedavno otvorio centar za medijaciju sa kancelarijama severno i južno od Reke Ibar, gde medijatori, obučeni od strane CSSP-a pomažu stranama u sporu da reše predmete koji su upućeni od strane suda, ili nezavisno od sudskog postupka.³⁷

U sprovođenju projekata na Kosovu i Metohiji, CSSP ima podršku Nemačkog Federalnog ministarstva spoljnih poslova (German Federal Foreign Office), Norveškog Ministarstva spoljnih poslova (Norwegian Ministry of Foreign Affairs), i Federalnog ministarstva spoljnih poslova Švajcarske (Federal Department of Foreign Affairs Switzerland).³⁸

KOSOVSKA AGENCIJA ZA IMOVINU PIS U PRIŠTINI (KAI)

Tri nove kategorije pravnih profesija uvedene su na Kosovu i Metohiji 2008. i 2012, beležnici, medijatori i privatni izvršitelji. Njihovo uvođenje imalo je uticaj na vršenje imovinskih prava. U 2008, sa Zakonom br. 03/L-05 o posredovanju, metoda alternativnog rešavanja sporova uvedena je na Kosovu i Metohiji. Medijacija je dobila veliku količinu pažnje, jer se doživljava kao moderno i prikladno sredstvo za rasterećenje sudova i smanjenje broja nezavršenih predmeta, a i radi promovisanja prijateljskog i brzog načina rešavanja sporova, uključujući i sporove u vezi sa imovinom. Prva dva pilot centra za medijaciju osnovana su u junu 2011. u opštinama Peć i Gnjilane, a u oktobru 2011. prvi sudski predmet prosleđen je na medijaciju. Trenutno, postoji 7 centara za medijaciju, sa oko 170 medijatora sa sertifikatom.

³⁷<https://www.cssp-mediation.org/kosovo/>

³⁸<https://www.cssp-mediation.org/thank-you/donors/>

KAI PIS u Prištini je identifikovao više slučajeva gde bi medijacija bila pogodan način rešavanja spora, mada je KAI PIS u Prištini nastavio sa medijacijom između stranaka kako bi se našlo pomirljivo rešenje, niti jedan od slučajevado sada nije rešen na prijateljski način.

Page | 29

Na primer, sporovi oko procene imovine često se odgovlače zbog nedostatka preciznih i pouzdanih podataka o tržištu. Tržišnu vrednost, međutim, predstavlja cena koja je dogovorena između strana i koja se zapravo plaća za tu imovinu. Umesto da se oslanjaju na svedočenja stručne procene nasudu kako bi utvrdili tržišnu vrednost, medijacija može pomoći stranama da oni sami postignu sporazum o vrednosti. Pomaganje stranama da pregovaraju o sporazumu, promoviše pre svega efikasnost i bolje održiv rezultat jer je isti postignut konsenzusom.³⁹

"PARTNERI KOSOVA* - Centar za upravljanje konfliktima"

Osnovna 2001. godine, neprofitna organizacija "Partneri Kosova* - Centar za upravljanje konfliktima"⁴⁰ (Partneri), priprada međunarodnoj mreži organizacija Partners Global⁴¹, i radi sa organizacijama građanskog društva, lokalnim samoupravama i zajednicama, kao i sa međunarodnim donatorima na Kosovu i Metohiji. Organizacija implementira brojne projekte u oblasti medijacije, tranzicione pravde, liderstva među ženama i mladima, održive integracija i programe sa lokalnim samoupravama. Organizacija je pružila usluge obuka za medijaciju i posredovanja u sporovima u preko 400 slučajeva, uz učešće preko 12.000 lica, i učestvovali su u pisanju prvog Zakona o posredovanju koji je usvojen od strane Parlamenta u septembru 2008. godine.

Partneri su takođe otvorili dva centra za medijaciju, tokom 2011-2012. u Urosevcu i Đakovici, u saradnji sa UNDP programom. Projekat je imao za cilj podizanje kapaciteta radi unapređenja pristupa pravde, kroz razvoj i jačanje alternativnih metoda rešavanja sporova usmerenih ka smanjenju broja zaostalih predmeta u sudovima. Rodno balansiran pristup imao je za cilj da osigura jednak pristup pravdi i uslugama medijacije i za mužkarce i za žene. Partneri su pružali podršku i Komisiji za posredovanje Ministarstva pravde PIS u Prištini na institucionalizaciji medijacije. 2012, u okviru USAID/SEAD programa, Partneri su obučili 30

³⁹Preuzeto iz dokumenta "Nacionalna strategija Kosova o imovinskim pravima", Decembar 2016, USAID i Vlada

⁴⁰Preuzeto iz dokumenta "Partners Kosova - Center for Conflict Management", Center Overview.

⁴¹<http://www.partnersglobal.org/>

medijatora za dva centra za medijaciju u Uroševcu i Đakovici, kao i 15 medijatora za novi centar u Gnjilanu.

CENTAR ZA ALTERNATIVNO REŠAVANJE SPOROVA - MITROVICA

Page | 30

Centar za medijaciju osnovan je 2013. godine od strane CSSP - Berlin Center for Integrative Mediation uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške u Prištini, Švajcarske ambasade u Prištini i nemačkog Ministarstva inostranih poslova. 2016. godine Centar za medijaciju PIS u Prištini je registrovan kao lokalna organizacija pod imenom Centar za alternativno rešavanje sporova - Alternative Dispute Resolution Center (ADRC).⁴²

ADRC ima kao svoju viziju uspostavljanje efikasnijeg pravosudnog sistema, i zajedničko poštovanje i razumevanje razlika između zajednica, dok im je misija omogućavanje pristupa pravdi kroz posredovanje, prvenstveno ali ne isključivo u regionu Mitrovice, kao i podsticanje komunikacije i međusobnog razumevanja između zajednica.

Glavni cilj organizacije je da pruži usluge posredovanja građanima Mitrovice kao i promovisanje posredovanja kao mehanizma za alternativno rešavanje sporova. ADRC posreduje u medijaciji u sudskim i vansudskim postupcima, kao i u postupcima sa tužilaštvom, delujući na materijalno i vremenski efikasan način, delujući u okviru relevantnih zakonskih odredbi (Zakon o posredovanju (nr.03/L-057) donet 2008. godine) i prema zvaničnim sporazumima sa Sudskim savetom PIS u Prištini i Tužilačkim savetom PIS u Prištini kako bi rešili pravne sporove između stranaka u postupku. Kao što je predviđeno zakonom, svaki sporazum postignut u postupku posredovanja koji je odobren od strane suda/tužilaštva ima snagu izvršne isprave.

Pored posredovanja u sporovima, ADRC ima za cilj podsticanje međuetničke komunikacije i razvijanje ljudskih sposobnosti za dijalog i pregovaranje, doprinoseći na ovaj način širenju inicijative za pomirenje na teritoriji Mitrovice.

Centru svojim radom doprinosi 49 posrednika koji dolaze iz različitih etničkih grupa i profesionalnog okruženja, koji su obučeni od strane CSSP-a i ADRC-a u saradnji sa Komisijom

⁴²<http://www.mediation-mitrovica.org/srb>

za medijaciju PIS u Prištini i licencirani su od strane Ministarstva pravde PIS u Prištini. Tokom proteklih pet godina ADRC je posredovanu u više stotina pravnih slučajeva u regionu Mitrovice, preciznije 701 slučaj, uz uspešnost u 88% slučajeva, što je omogućilo lakši pristup правди за preko 1500 stranaka.

Page | 31

ADRC - Centar za posredovanje Mitrovica sastavljen je od multietničkog osoblja i posluje u multietničkom području Mitrovice.

Rad centra sprovodi se u saradnji sa Osnovnim sudom u Mitrovici (i njegovim filijalama u Leposaviću, Vučitrnu, Srbici i Zubinom Potoku) i Osnovnom tužilaštvom, odakle se primaju predmeti pogodni za medijaciju u skladu sa Zakonom o posredovanju.

VI. STATISTIKA PREDMETA REŠENIH PUTEM MEDIJACIJE 2012-2015

Ukupan broj svih predmeta 2012-2015.	Priština	Uroševač	Đakovića	Peć	Gnjilane	Mitrovica	Prizren	Ukupno
Predmeti upućeni od strane suda	610	191	151	305	476	114	118	1965
Predmeti upućeni od strane tužioca	430	181	202	56	16	129	122	1136
Predmeti na inicijativu strana	31	21	21	4	18	99	3	197
Ukupno upućeno na posredovanje	1071	393	374	365	511	338	243	3295
Ukupno rešeno posredovanjem	1009	232	280	224	408	285	24	2462
Ukupno nerešenih predmeta	28	51	79	127	62	56	18	421
Predmeti čije je rešavanje u toku ⁴³	-	-	-	-	-	-	-	-

Izvor: Rrustem Qehaja i Valbon Mulaj, "Mediation as an Alternative Manner of Dispute Resolution in KiM," *Acta Universitatis Danubius. Juridica*, Vol. 12, No 3 (2016).⁴⁴

⁴³ U tabeli nedostaju ažurirani podaci kada je reč o predmetima čije rešavanje je u toku. Imajući u vidu da su u tabeli izneti podaci stari tri godine, ova sekcija tabele ostavljena je nepotpunjena.

⁴⁴<http://journals.univ-danubius.ro/index.php/juridica/article/view/3658/3713>

VII. ZAKLJUČAK

U načelu, može se konstatovati da na Kosovu i Metohiji postoji normativni okvir koji omogućava sprovođenje medijacije u rešavanju različitih vrsta sporova. Štaviše, podzakonski akti, koji uključuju i detaljno raredjene disciplinske odredbe, predstavljaju solidnu polaznu osnovu za razvoj i primenu medijacije u spornim odnosima.

Telo zaduženo za razvoj i primenu medijacije do sada je bila Komisija za posredovanje PIS u Prištini, koja ima 5 članova, i koja je uspostavljena Zakonom o posredovanju iz 2008. godine. Sastav i nadležnosti ove komisije su detaljno regulisani, i ista ima predstavnike iz Ministarstva pravde PIS u Prištini, Sudskog saveta PIS u Prištini, Tužilačkog saveta PIS u Prištini, PIS Advokatske komore Kosova, i Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu PIS u Prištini. Međutim, ono što skreće pažnju je da u Zakonu ne postoji uslov da i jedan od članova Komisije bude medijator, ili da poseduje iskustvo iz oblasti medijacije i alternativnog rešavanja sporova. Takođe, trenutno ne postoji web sajt niti bilo kakva druga javno dostupna informacija o radu Komisije, niti Registru posrednika. Jedan od razloga za ovo može biti i što Nacrtom novog Zakona nije predviđeno postojanje Komisije, već sve njene nadležnosti prelaze na Ministarstvo pravde PIS u Prištini, ali imajući u vidu da novi Nacrt još uvek nije ušao u skupštinsku proceduru, nemogućnost pristupa Registru posrednika, i netransparentnost rada Komisije za posredovanje PIS u Prištini u ovom trenutku u velikoj meri otežavaju primenu medijacije u rešavanju sporova.

Teritorijalna pristupačnost za medijaciju je ograničena, jer trenutno funkcioniše samo sedam (7) centara za medijaciju pri sudovima, u Prištini, Uroševcu, Prizrenu, Peći, Đakovici, Gnjilanu i Mitrovici. Prema rezultatima istraživanja sprovedenom u ovom izveštaju, samo dve organizacije građanskog društva koje se bave pružanjem usluga medijacije, Centa za upravljanje konfliktima u Prištini i Centar za alternativno rešavanje sukoba u Mitrovici.

Na području Kosova i Metohije licencirano je oko 170 medijatora, ali nisu dostupni podaci o njihovoj teritorijanoj rasprostranjenosti, kvalifikacijama, niti o njihovoj etničkoj pripadnosti, ili specijalnosti, zbog već navedene nemogućnosti pristupa Registru posrednika.

Nacrt novog Zakona o posredovanju je, kao što je navedeno u pogлављу IV. usvojen od

strane Privremene institucije Vlade u Prištini, i sadrži rešenja koja bi trebalo da unaprede pravni okvir i uvede nove podsticaje za medijaciju na teritoriji Kosova i Metohije, ali i potencijalno problematičnu odredbu člana 14.4. Nacrta koja predviđa da sporazum postignut u postupku privatne medijacije, automatski dobija snagu izvršne isprave, potpisom medijatora, bez ikakve provere od strane suda ili drugog nadležnog organa. Najznačajnije izmene u Nacrtu novog Zakona odnose se pre svega na uvođenje obaveznog posredovanja za neke vrsta sporova, isključenje mogućnosti za posredovanje u slučajevima nasilja u porodici, uvođenje lica odgovornog za posredovanje u sudovima i tužilaštвима, kao i brisanje Komisije za posredovanje PIS u Prištini iz teksta Nacrta.